

EXPUNERE DE MOTIVE

Cu ocazia celei de-a treia Conferințe europene asupra dreptului familiei, care a avut loc în Spania, în perioada 20-22 aprilie 1995, a fost subliniată internaționalizarea constantă a relațiilor familiale, fiind necesară o examinare mai atentă a acestei probleme, în vederea îmbunătățirii dreptului la vizită și a caracterului transfrontalier al acestuia. Conferința a recomandat prin urmare Consiliului Europei să procedeze la un examen mai aprofundat, astfel, Comitetul de experți în dreptul familiei a fost însărcinat să studieze mijloacele de îmbunătățire a dreptului copiilor de a întreține relații personale și contacte directe cu cei doi părinți în mod constant și să examineze mijloacele de îmbunătățire a mecanismelor de cooperare internațională în cazurile referitoare la încredințarea unui copil și existența unui drept de vizită transfrontalier. Proiectul Convenției aprobat de Comitetul de experți în dreptul familiei cu ocazia reuniunilor din 14 septembrie 2001 și 6 decembrie 2001, a fost adoptat de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei, Convenția fiind deschisă spre semnare la Strasbourg începând cu 15 mai 2003.

Asigurarea și respectarea drepturilor copiilor și plasarea acestora într-o zonă de interes special constituie o prioritate națională pentru Guvernul României. Înscriindu-se în procesul complex de aliniere a legislației naționale la aquis-ul comunitar, la data de 17 iulie 2006, a fost semnată Convenția asupra relațiilor personale care privesc copiii, adoptată la Strasbourg la 15 mai 2003. Ratificarea Convenției reprezintă una dintre măsurile legislative prioritare prevăzute în Principalele prevederi ale Convenției se referă la:

- stabilirea unor principii generale aplicabile hotărârilor privind relațiile personale precum: cele referitoare la relațiile personale între un copil și părinții săi sau la relațiile personale între un copil și alte persoane decât părinții ori dreptul copilului de a fi informat, consultat și de a-și exprima opinia, soluționarea litigiilor în materia relațiilor personale, încheierea de învoieli cu privire la relațiile personale, punerea în executare a hotărârilor privind relațiile personale, însușirea unor măsuri asigurătorii și garanții ce trebuie luate cu privire la relațiile personale
- determinarea unor măsuri pentru promovarea și îmbunătățirea relațiilor personale transfrontaliere precum: desemnarea unei autorități centrale și a obligațiilor acesteia: măsuri privind cooperarea internațională, recunoașterea și executarea hotărârilor privind relațiile personale transfrontaliere, modalități de punere în executare, înapoierea unui copil, suportarea cheltuielilor sau condiții privind limba utilizată în comunicarea dintre autorități.
- relația cu alte instrumente internaționale în materie, precum: la care România a aderat prin Legea 216/2003, la care România a aderat prin Legea nr. 100/1992.

la care România nu a aderat încă, aflată în procedură de ratificare și măsurile privind protecția copilului, precum și reglementările Uniunii Europene în materie.

- recunoașterea nevoilor copiilor de a întreține relații nu numai cu cei doi părinți ai lor, ci și cu alte persoane cu care au legături de familie, sub rezerva respectării interesului superior al copilului, înlocuirea noțiunii de „drept de vizită în ceea ce îi privește pe copii” cu „relații personale care privesc copiii”, promovarea măsurilor care să îi poată ajuta pe copii în cadrul problemelor privind relațiile personale cu părinții și cu alte persoane care au legături de familie cu copiii.

Prezenta Convenție introduce în dreptul internațional privat o schimbare de terminologie, înlocuindu-se termenul de „vizită” cu „relații personale”. Acest aspect subliniază faptul că și copiii sunt titularii unor drepturi, fiind mai adecvat a se vorbi despre relațiile personale care privesc copiii cu diverse persoane decât despre dreptul de vizită al anumitor persoane referitor la copii.

Convenția asupra relațiilor personale care privesc copiii stabilește și alte persoane, în afară de părinți, cu care copilul poate întreține relații personale, precum: bunicii, frații sau surorile, în măsura în care acest lucru nu contravine interesului superior al copilului. Prin reglementarea acestui tip de raport la nivel internațional, se legiferează practic o serie de recomandări pe care jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului le-a făcut cu privire la art. 8 din Convenția privind drepturile omului și libertățile fundamentale, adoptată la Roma la 4 noiembrie 1950 și ratificată de România prin Legea nr. 30/1994, dreptul la respectarea vieții private și de familie (hotărârea Scozzari și Giuntac, Italia din 13 iulie 2000, seria A, par.221).

În baza Convenției și a dreptului intern autoritățile judiciare care au pronunțat o hotărâre privind relațiile personale pot adopta anumite măsuri pentru a asigura, în măsura posibilului, executarea hotărârii, pentru a asigura înapoierea copilului la terminarea vizitei sau pentru a împiedica deplasarea ilicită a copilului. Acest aspect poate fi pus în practică de exemplu, cerând persoanei care solicită relații personale să-și depună pașaportul, să ofere garanții financiare sau reale și alte măsuri.

Prin semnarea și ratificarea Convenției, România se obligă să adopte măsurile legislative și alte măsuri care se vădese necesare pentru a asigura că principiile promovate de acest instrument internațional sunt aplicate (art. 3). Această obligație revine fiecărui stat, aspect care contribuie la creșterea posibilității de executare a hotărârilor judecătorești străine în ceea ce privește relațiile personale care privesc copiii, întrucât principiile pe baza cărora o hotărâre străină a fost pronunțată sunt analoage principiilor în vigoare în statul de executare.

În baza alin. 1 al art. 11 din Convenție, fiecare stat trebuie să desemneze o autoritate centrală. Prin proiectul Legii de ratificare, având în vedere faptul că și în baza altor instrumente juridice internaționale relevante în materie, Ministerul Justiției este autoritatea centrală în România, această instituție a fost desemnată ca autoritate centrală și pentru prezenta Convenție în cazul relațiilor transfrontaliere.

Obligațiile care revin autorităților centrale sunt:

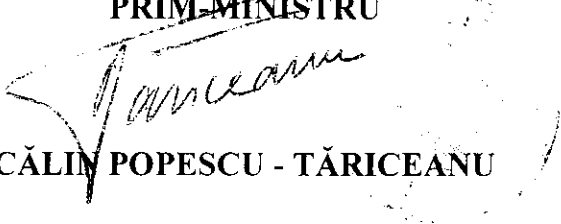
- cooperează între ele și promovează cooperarea între autoritățile lor competente, inclusiv autoritățile judiciare, pentru îndeplinirea obiectivelor Convenției, acționând cu toată diligența necesară;
- în vederea facilitării punerii în aplicare a prezentei Convenții, comunică reciproc, la cerere, informații privind legislația lor internă despre răspunderea părintească, inclusiv privind relațiile personale, precum și orice altă informație mai detaliată în legătură cu măsurile asigurătorii și cu garanțiile, altele decât cele prevăzute deja, conform articolului 10, alineatul 1 și serviciile lor disponibile (inclusiv servicii juridice, finanțate de sectorul public sau într-un alt mod), precum și eventualele schimbări intervenite în legislația și în serviciile, în materie;
- iau toate măsurile adecvate pentru a descoperi locul în care se află copilul;
- asigură transmiterea de cereri de informații emanând de la autoritățile competente și privind aspecte de drept sau de fapt în legătură cu procedurile aflate în curs;
- se informează reciproc în legătură cu dificultățile care pot să apară cu ocazia aplicării Convenției și fac tot posibilul în vederea înlăturării obstacolelor în aplicarea acesteia;
- cooperează în procedurile privind relațiile personale transfrontaliere;
- sprijină comunicarea reciprocă dintre autoritățile judiciare;
- asistă copiii, părinții și alte persoane care întrețin legături de familie cu copilul, în special în vederea inițierii unor proceduri privind relațiile personale transfrontaliere.

Raportată la alte instrumente internaționale, Convenția asupra relațiilor personale care privesc copiii, adoptată la Strasbourg la 15 mai 2003, prezintă următoarele particularități:

- alineatele 2 și 3 ale articolului 11 din Convenția europeană asupra recunoașterii și executării hotărârilor în materie de încredințare a copiilor și de restabilire a încredințării copiilor, din 20 Mai 1980 (STE no. 105), nu se aplică relațiilor dintre Statele Părți care sunt de asemenea State Părți ale prezentei Convenții (art. 19);
- nu afectează celelalte instrumente internaționale la care Statele Părți ale acestei Convenții sunt Părți sau vor deveni Părți și care conțin dispoziții privind domeniile reglementate de prezenta Convenție (art. 20 alin 1);
- în relațiile lor reciproce, Statele Părți care sunt membre ale Comunității Europene aplică regulile Comunității și, prin urmare, nu aplică regulile care decurg din prezenta Convenție decât în măsura în care nu există nici o regulă comunitară care reglementează materia în cauză (art. 20 alin. 3);

- nici o dispoziție a prezentei Convenții nu poate să împiedice Părțile să încheie acorduri internaționale care să completeze sau să dezvolte dispozițiile acestei Convenții, sau care să extindă câmpul de aplicare al acestora (art. 20 alin.2).

Față de cele prezentate mai sus, a fost întocmit proiectul de lege alăturat, pe care vă rugăm să-l aprobați.

PRIM-MINISTRU

CĂLIN POPESCU - TĂRICEANU